

Nie możemy milczeć

List otwarty SFKP do Prezydenta RP w sprawie nowelizacji ustawy prawo farmaceutyczne, umożliwiającej zakup tabletki „dzień po” bez recepty

Poznań, 13.03.2024 r.

Stowarzyszenie Farmaceutów Katolickich Polski (SFKP)
Ostrów Tumski 9
61-109 Poznań

**Szanowny Pan
Andrzej Duda
Prezydent
Rzeczypospolitej
Polskiej**

Szanowny Panie Prezydencie!

W imieniu farmaceutów zrzeszonych w Stowarzyszeniu Farmaceutów Katolickich Polski oraz wielu farmaceutów i techników farmaceutycznych, którzy szanują życie każdego człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci, a także mają na uwadze dobro dziewcząt i kobiet naszego kraju, apelujemy do Pana, Panie Prezydencie, o niepodpisywanie nowelizacji ustawy prawo farmaceutyczne, umożliwiającej zakup tabletki „dzień po” bez przepisu lekarza osobom, które ukończyły 15. rok życia.

Nowelizacja tej ustawy doprowadzi do nieograniczonego, ani kontrolą lekarską, ani rodzicielską, dostępu do tabletki „dzień po” zawierającej octan uliprystalu. Jej stosowanie z uwagi na mechanizm działania już samo w sobie jest nieetyczne¹. Octan uliprystalu (pochodna mifepristonu, stosowanego aby wywołać aborcję do 63. dnia życia dziecka) to selektywny modulator receptora progesteronowego. Blokuje on działanie progesteronu, który reguluje wzrost błony ściąającej macicę i odgrywa kluczową rolę w procesie przygotowania endometrium do implantacji (zagnieżdżenia embrionu), a także w samym procesie implantacji oraz zapewnieniu prawidłowego przebiegu ciąży. Wiele badań wskazuje na to, że podanie uliprystalu istotnie zaburza proces zagnieżdżenia poczętego dziecka². Ponadto hamuje ekspresję genów ważnych dla prawidłowego funkcjonowania błony śluzowej macicy i warunkujących jej podatność na implantację³.

Wysoka skuteczność (98%) tabletki „dzień po” zawierającej uliprystal wiąże się z jej działaniem przeciwzagnieżdzeniowym (antymidacyjnym, wczesnoaborcyjnym) w sytuacji, gdy zostanie przyjęta do dwóch dni przed owulacją lub później, a w wyniku kontaktu seksualnego dojdzie do zapłodnienia. Trzeba podkreślić, że przywoływane często przez jej zwolenników działania antykoncepcyjne uliprystalu ma swoje ograniczenia. Według badań jajczkowanie po podaniu uliprystalu często nie zostaje zahamowane, ale jedynie opóźnione i to tylko w 58,8% przypadków. Pozostaje zatem 41,2% cykli, w których owulacja nie zostaje opóźniona. Dokładniejsze wyniki wskazują, że podanie uliprystalu kilka dni przed owulacją (przed wzrostem hormonu luteinizującego, pik LH) rzeczywiście opóźnia ją o ok. 5 dni w 100% przypadków, natomiast podanie tabletki już na 1-2 dni przed owulacją (pik LH) i w dniu owulacji na ogół jej nie opóźnia, gdyż badania wskazują jedynie na opóźnienie w 8% przypadków⁴. Zatem tabletki ta może działać po zapłodnieniu (po zaistnieniu nowej istoty ludzkiej), gdy zostanie przyjęta tuż przed owulacją, w dniu owulacji lub po owulacji (nawet 5 dni po możliwym poczęciu dziecka).

Niestety w mediach i wielu wypowiedziach ekspertów nie przedstawia się pełnej prawdy o działaniu tego preparatu. Pomija się jego możliwe działanie w okresie od zapłodnienia do zakończenia procesu implantacji. Nauki biologiczne wskazują jednoznacznie, że życie człowieka (a także ciąży w ogólnym pojęciu) zaczyna się od zapłodnienia, a nie – jak to często się podaje – od zakończenia implantacji. Dopiero wprowadzenie takiej nowej definicji początku życia (i początku ciąży) umożliwiła twierdzenie, że preparat ten działa jedynie antykoncepcyjnie, co nie jest prawdą, gdyż może prowadzić do uśmiercenia nowo poczętego człowieka w pierwszych dniach życia.

My, farmaceuci – specjaliści od leków – nie możemy milczeć, gdy podaje się opinie publicznej jedynie wybrane mechanizmy działania tabletki „dzień po” i równocześnie ukrywa działanie antykoncepcyjne. Tym samym pozbawia się wiele kobiet informacji o rzeczywistym działaniu tej tabletki, co jest formą manipulacji. Nie mogą one wtedy podjąć wolnej i odpowiedzialnej decyzji o jej zastosowaniu, zgodnie ze swoim światopoglądem i pełną świadomością skutków, jakie mogą wystąpić po jej zażyciu. Niestety, taki stan rzeczy dotyczy także materiałów informacyjnych dołączonych do preparatu, w których wspomina się tylko o wpły-

Nauki biologiczne wskazują jednoznacznie, że życie człowieka (a także ciąży w ogólnym pojęciu) zaczyna się od zapłodnienia, a nie – jak to często się podaje – od zakończenia implantacji

wie środka na owulację. Jest to niespójne z dostępnymi badaniami oraz z dokumentacją rejestracyjną zamieszczoną na stronie Europejskiej Agencji Leków (EMA), dokumentacją, w której został przedstawiony pełen mechanizm działania tabletki zawierającej uliprystal (wpływ na owulację oraz na implantację)⁵. Warto zauważyć, że kobiety w Stanach Zjednoczonych, w odróżnieniu od mieszkających w Unii Europejskiej, w ulotce załączonej do opakowania znajdują informację o możliwym działaniu przeciwzagnieżdzeniowym tego preparatu⁶.

Poza tym dostępność bez recepty sugeruje, że preparat ten jest bezpieczny i nie powoduje szkody. Jak wiemy, ingeruje on w układ hormonalny kobiety, szczególnie młodej, który nie jest jeszcze w pełni wykształcony. Wywołuje liczne skutki uboczne, powoduje interakcje lekowe. Istnieją także przeciwwskazania do stosowania tego preparatu. W krajach, w których tabletki „dzień po” jest w wolnej sprzedaży, ludzie młodzi często traktują ją jako środek antykoncepcyjny, przyjmują kilkakrotnie w tym samym cyklu, niekiedy po każdym współżyciu seksualnym. Pojawiły się doniesienia, że po wielokrotnym samodzielnym zażyciu uliprystalu zwiększa się ryzyko uszkodzenia wątroby⁷. Powszechnie przyjmuje się, że osoby niepełnoletnie nie są zdolne do podejmowania samodzielnego i odpowiedzialnego (autonomicznego) decyzji dotyczących leczenia. Tym bardziej nie można zgodzić się na samodzielne (bez zgody i wiedzy rodziców/opiekunów prawnych) decydowanie o przyjmowaniu preparatów ingerujących w układ rozrodczy, powodujących dalekosiężne skutki oraz budzących poważne zastrzeżenia moralne.

Nikt nie kwestionuje faktu, że młodzież nie jest w pełni dojrzała fizycznie, seksualnie, psychicznie, osobowościowo i społecznie. Przyzwolenie na stosowanie tabletki „dzień po” przez młodzież od 15. roku życia oznacza również zgodę na podejmowanie współżycia seksualnego (w tym przypadkowego i ryzykownego) w bardzo młodym wieku. To tak naprawdę pozostawienie młodych osób – w tej niewralgicznej sferze, która będzie kluczowa dla ich dalszych życiowych losów – samym sobie. To pozorne ułatwienie będzie miało następstwa społeczne. Utrudni młodzieży rozwój odpowiedzialności, głębokiej relacji między kobietą a mężczyzną i osiągnięcie dojrzałego rodzicielstwa za kilka lat. Będzie raczej sprzyjać bu-

dowaniu egoistycznej mentalności antykoncepcyjnej, postawy skierowanej przeciwko dziecku. W konsekwencji zmniejszy szacunek dla życia człowieka i zwiększy akceptowalność procedur medycznych związanych z jego zniszczeniem. Pragniemy za papieżem Janem Pawłem II powtórzyć: „Naród, który zabija własne dzieci [także duchowo], jest narodem bez przyszłości”.

Dlatego stanowczo wnioskujemy o zawetowanie ww. ustawy.

Z wyrazami szacunku

Małgorzata Prusak

Przewodnicząca Stowarzyszenia Farmaceutów Katolickich Polski

¹ Stanowisko Zespołu Ekspertów KEP ds. Bioetycznych odnośnie do stosowania tzw. antykoncepcji doraźnej: <https://episkopat.pl/zespol-ekspertow-kep-ds-bioetycznych-stosowanie-tabletek-po-jest-z-punktu-widzenia-etycznego-niemoralne/> [dostęp: 13.03.2024].

² M.J. Manuce i in., *Mechanisms involved in the contraceptive effects of ulipristal acetate*, „Reproduction” 2020, 159, s. 139-149.

³ S. Lira-Albarrán i in., *Ulipristal acetate administration at mid-cycle changes gene expression profiling of endometrial biopsies taken during the receptive period of the human menstrual cycle*, „Molecular and Cellular Endocrinology” 2017, 447, s. 1-11.

⁴ V. Brache i in., *Ulipristal acetate prevents ovulation more effectively than levonorgestrel: analysis of pooled data from three randomized trials of emergency contraception regimens*, „Contraception” 2013, 88, s. 611-618.

⁵ CHMP Assessment Report for Ellaone https://www.ema.europa.eu/en/documents/assessment-report/ellaone-epar-public-assessment-report_en.pdf [dostęp: 13.03.2024].

⁶ US Food and Drug (FDA), *ella labeling information: while Esmya is revoked, EllaOne is allowed in repeated self-administrations possibly exceeding UPA toxic-dosing with Esmya*, „Journal of Hepatology” 2021, 74, 750-751.

⁷ B. Mozzanega, *Ulipristal acetate and liver-injuries: while Esmya is revoked, EllaOne is allowed in repeated self-administrations possibly exceeding UPA toxic-dosing with Esmya*, „Journal of Hepatology” 2021, 74, 750-751.

